

EXAMENUL NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
19 iulie 2023

Probă scrisă

FILOSOFIE ȘI LOGICĂ, ARGUMENTARE ȘI COMUNICARE

Varianta 3

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de patru ore.

SUBIECTUL I

(60 de puncte)

A. Citiți cu atenție următoarele texte:

Supremația dreptului, în sensul domniei legii formale, al absenței de privilegii legale acordate anumitor oameni desemnați expres de către autorități, este cea care garantează acea egalitate în fața legii care reprezintă opusul guvernării arbitrare. Un rezultat necesar, și doar aparent paradoxal, al acestei situații este acela că egalitatea formală în fața legii se află în conflict, iar în fapt este incompatibilă cu orice activitate statală care urmărește în mod deliberat nivelarea materială sau de fond între diverși oameni și că orice politică vizând un ideal concret de dreptate în distribuție trebuie să ducă la distrugerea supremației dreptului. Ca să obții același rezultat în cazul unor oameni diferiți, este necesar să-i tratezi în mod diferit. A le da unor indivizi diferiți aceleași posibilități obiective nu e totuna cu a le acorda aceeași șansă subiectivă. (...)

Conflictul dintre dreptatea formală și egalitatea formală în fața legii, pe de o parte, și încercările de a realiza diferite idealuri de dreptate și egalitate concrete, pe de alta, este, de asemenea, de vină pentru confuzia curentă în tratarea conceptului de privilegiu și abuzurile ce decurg din ea.

(F. A. Hayek, Drumul către servitute)

Dreptatea este o virtute perfectă, nu în sens absolut, ci în raport cu altceva. Și de aceea ea este privită în general ca o suverană a virtuților. (...) De aici și proverbul: "Dreptatea concentrează în ea întreaga virtute". Dreptatea este o virtute absolut desăvârșită pentru că exercitarea ei este cea a unei virtuți perfecte; și este perfectă pentru că cel ce o posedă poate face uz de virtutea sa și în favoarea altora, nu numai pentru sine. Căci mulți pot practica virtutea în chestiuni personale, dar sunt incapabili s-o facă în cele privitoare la alții. De aceea trebuie să fim de acord cu Bias când spune că "exercitarea puterii dezvăluie omul", căci cel investit cu putere se află în raporturi cu alții și prin aceasta intră în comunitate cu ei. Din acest motiv, dreptatea este singura dintre virtuți ce pare a fi un bine pentru altul, manifestându-se în favoarea altuia; aceasta îndeplinește ceea ce este în favoarea altuia, fie că este vorba de un om cu autoritate publică, fie de un simplu membru al societății.

(Aristotel, Etica nicomahică)

Pornind de la textele date:

1. Precizați înțelesul celor două tipuri de dreptate la care se face referire în primul text
6 puncte
2. Analizați, în aproximativ două pagini, concepțiile filosofice despre dreptate evidențiate în cele două texte.
12 puncte
3. Prezentați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între conceptele de *egalitate* și *dreptate*.
6 puncte
4. Argumentați un punct de vedere referitor la actualitatea concepției lui F. A. Hayek cu privire la dreptate, în contextul societății contemporane.
6 puncte

B.

1. Fie un mod silogistic din figura 2, cu premisa minoră particulară și premisa majoră universală.
- Scrieți schema de inferență corespunzătoare unui silogism având caracteristicile enunțate.
6 puncte
 - Construiți, în limbaj natural, un silogism corespunzător schemei de inferență elaborate la punctul a.
6 puncte
 - Verificați explicit (prin orice metodă de verificare a validității silogismelor) validitatea silogismul construit și precizați decizia la care ați ajuns.
6 puncte
2. Se dă următorul argument:
- Dacă acești cursanți sunt atenți, atunci, în situația în care explicațiile instructorului sunt clare, demonstrația va fi ușor de înțeles. Nu este adevărat că explicațiile instructorului nu sunt clare. Prin urmare, având în vedere că acești cursanți nu sunt atenți, demonstrația nu va fi ușor de înțeles.*
- Transcrieți argumentul dat în limbaj formal.
5 puncte
 - Verificați explicit (prin orice metodă de verificare a validității argumentelor cu propoziții compuse) validitatea argumentului dat și precizați dacă este sau nu este argument valid.
7 puncte

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

În programa școlară pentru disciplina *Filosofie*, sunt prevăzute – între altele – următoarele competențe specifice:

2.1. *Argumentarea unor poziții diferite privind raportul identitate - alteritate în definirea persoanei*

2.2. *Formularea unor judecăți și aprecieri personale referitoare la diferitele concepții cu privire la problematica naturii umane și a sensului vieții*

Se mai dau următoarele informații din aceeași programă:

Domenii de conținut	Conținuturi
Omul	Omul - <i>Problematica naturii umane.</i> - <i>Sensul vieții.</i> - <i>*Omul – ființă culturală.</i>

Prezentați demersul evaluativ pentru finalul unității de învățare *Omul*, prin proiectarea unui test de evaluare sumativă în care să verificați formarea/dezvoltarea competențelor specifice 2.1. și 2.2. În realizarea prezentării veți:

- formula două activități de învățare, pornind de la competențele specifice date;
- construi o matrice de specificații a testului care să coreleze competențele specifice cu conținuturile date;
- menționa trei niveluri cognitive vizate în test;
- proiecta șase itemi obiectivi (de două tipuri diferite), care să valorifice și activitățile de învățare formulate, știind că testul va fi administrat cu scopul interevaluării;
- menționa timpul de lucru alocat testului;
- construi baremul de evaluare și de notare, în care 1 punct este acordat din oficiu.